

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A család jólétének alapja.

Nyarak jönnek, nyarak mennek, de a panaszok nem szűnnek, sőt fokozottabb erővel ujulnak meg, úgy hogy a boldog családi élet ma már ritka, mint a fehér holló. Az országos gazdasági helyzet kedvezőtlenége még inkább szítja az igényes ember keserűségét s már szinte az elmúlt időköt sirja vissza-vissza. A széles udvarházak családias szentélyétől egyre tűnik a jókedv és patriarkális élet meleg, őszinte világa egyre halványodik.

A jajonság annyi szives, jó család szentélyébe befurakodott, hogy szinte keressük az oázist, ahol felmelegedhetünk valami barátságos család vendégszeretetében, családok meglegedésében.

Ugy van, hogy a sikos szalonokban hiába káprázatos a butor, hiába szórja a villany vakító fényét, valami fekete sejtelem üli meg a sziveket a mai lakásban, a mai családokban, mert a szalon fénye üres, sokszor hivalgó nagyolás példázója.

Érzi mindenki, hogy a régi pörgekalapos magyar, a kartonruhás ur-asszony boldogabb volt, pedig akkor nem beszéltünk annyit a „feminizmusról“, emberi jogokról. Ma az ékes lakás, az egymást tullicitáló zsurok s a terítés művészetének keretében valami bántó idegesség gyötri a jómódot hirdető lelkeket. Üzzük, kergetjük a kérdést s mégis minduntalan emlékünke tér a háromfiókos almárium, az öreg sétáló óra, a viaszkosvászon kanapé, ahol egyszerű butorok közt megéreztek minden szóban, minden jelben, minden kocintásban, hogy a családokkal foglalkoznak és az emberek élete nem az anyagi erők létrehozásában merül ki. Ma a zsurt fizető családapa váltókat prolongál. Reggel sietve szalad kenyeret keresni, hogy estére fáradtan, zugó fejjel menjen megenni a mások vacsoráját. Közben elfelejti, hogy családját is meg kellene ajándékozni tartalommal, meleg, bensőséges szívvel ki kellene békíteni a világgal, a társadalommal, amely siet kellemetlenségeket, pletykákat, rágalmakat vinni a családba, mely annyi ártatlan lelkét megkeseríti.

A nyüzsgő, a létérdekért folytató társadalmi harcban észre sem vesszük talán, hogy gépek és nem emberek vagyunk, hogy vad, erős harcainkban igyekszünk lenyomni a gyengét és még a legnemesebb filantrop célokért egyesülő társaságokban is ott kísért a gya-

nakvó kérdés: vajjon nem-e az önző, magánérdeket szolgáló eszmékért egyesültek az emberek?

Hány ember roskadt össze ebben a rágalmazó, szivtelen, az önérdet szolgáló világban, hány ember vonult félre a hazug, képmutató társadalomtól, hogy egyes-egyedül magának éljen, ne ismerjen egy barátot, rokont, maga pedig meghasonlott lelkével, üres szívével vitte az egyhangu sablonos élet nehéz keresztjét, úgy hogy az életnek örülni már nem tudott.

Ebben a panaszkodó, tusakodó korban pedig növekszik a jövő generáció, kinek megélhetési forrását akarjuk előkészíteni, utjokat rózsákkal behinteni és apai szívünkkel úgy intézni, hogy az élet mentől könnyebb, mentől szebb legyen nekik. Óh, vajjon lehetséges munkára vállalkoztunk-e? Mikor már a kis gyermek is érzi, látja az emberek üres, keserű családi életét, a könyvet, melyet a szenvedő emberiség nem tud elrejtteni.

Tudjuk azt, hogy az élet kacagó, nyilt és derűs, mint a tavaszi hajnalban a felbukkanó napsugár fényében az illatos határ, de lehet olyan is, mint az összegomolyodott ciklonfelhő. Ebben a világban tehát építeni kell, csiszolni kell a jellemeket, hogy szelid szívekkel, jóságos, könyörületes lelkekkel összefoghassunk a jóért, a szépért, s vége legyen a veszekedő társadalom Babillonjának. Nagy gondolatokban összetartóan kell munkálni a haza, a társadalom, a város, a falu és a családok jólétét, nehogy a panaszok vihara széjjel tépázza a társadalmat, aki ezután munkára, kultúrára sem képes.

A segítés, a másokat megbecsülés evangéliuma hirdesse tömörülésre az embereket, hogy a családok meleg, őszinte szavainál fölfrissüljön az ember lelke s meglegedésünkben tudjunk nagyratörő munkába indulni; ne kössön le a szürke hétköznapi élet: régi udvarházak boldogságával hirdessük a testvéri egyetértést és szeretetet. **K.**

Vármegyénk monografiája.

— A II. kötet megjelenése alkalmából. —

Minden nagyobb zaj és dobszó kerüésével, példás pontossággal ime a második kötet is megjelent az első után. A nagy munka kész: szerkesztői és munkatársai pompásan kiérdemelték az utána következett nyári nyugalmat. Mert ez a második kötet még a *Saison mort* elején látott napvilágot,

amikorra — more patrio — a munkában többé-kevésbé kifáradt emberiség közt mind általánosabbá kezd válni a — betűszony s a kultura minden ilyenmü termékeitől oly hathatósan menekedik a jámbor vidék, akár csak — bocsánat a triviális hasonlatért — a poloska a gyertyafény elől. Ne is csodáljuk hát oly nagyon, ha a most ismertendő második kötet létrejveteléről *akkor* még oly botránnyosan kevesen vettek tudomást.

Gyönyörködve jártatom szeméimet az együtt levő két testes kötetben. Bács-Bodrog vármegye büszke lehet reá: impozáns képviselést nyert az ország valamennyi vármegyéjének monografiái sorában... És ez a friss kötet mintha külső jólét dolgában is tekintélyesebb volna, mint bátyja, az első kötet. Tartalomban súlyosabb, képekben bővelkedőbb. A szerkesztő-bizottság valóban megtett mindent, amit tehetett. A rendelkezésére álló eszközökkel a feladatát emberül oldotta meg.

Bács-Bodrog vármegye öskorának tudományos alapokon nyugvó ismertetése nyitja meg a kötet szövegrészének élvezetes és tanulságos fejezeteit. *Gubitsa* Kálmán irta, ez az ideálisan szerény, szorgalmával sohasem hivalkodó régészünk, akinek szintén csak az a fátuma, hogy — magyar archeológus. Akkora szorgalmat és tudást más kulturállamok esengő aranyakkal honorálnának s nem hunynák be szemeket előtte az ugynevezett illetékes körök sem. Cikkében vonzóan ismerteti a megye területén mai napig talált öskori emlékeket, a különböző időszakokban folytatott ásítások eredményeit; különösen figyelemreméltó a római sáncok, őshalmok s a hunn és avar emlékek ismertetése.

A kötetnek csaknem a felerészét a vármegye történetének írásban és képből való bemutatása foglalja le. A *Reiszig* Ede dr. tanulmánya, mely 220 nagy oldalon írja le a megye történetét egészen a legújabb korig, melynek megírása *Móricz* Zsigmondra, erre a talentumos fiatal íróra várt, — már magában véve is egy impozáns kötet-számba megy. Munkabírása és történelmi szaktudása egyenesen bámulatos *Reiszig* Edének, ha figyelembe vesszük, hogy épen most jelenik meg az ő tollából, három hatalmas kötetben Borsód vármegye története is. Nagy alaposággal ismerteti Bács és Bodrog vármegyék alakulását, aztán a vármegye szerepét a nemzeti történelemben 1001—1526-ig, — aztán a középkorbeli művelődési viszonyokat, lakást, foglalkozást, életmódot, a török hódoltság korát, a felszabadító háborút és a szabadságharc korát 1683—1711-ig, majd a francia háborúk korát 1815-ig, a vármegye részvételét a nemzeti államalkotás munkájában 1815—1847-ig, a vármegye szerepét az 1848—49-iki önvédelmi harcban, végül

az önkényuralom alatti állapotokat egészen az alkotmányos élet visszaállításáig. A hatalmas fejezet keretében elhelyezett képek közül különösen említésre méltók: a bácsi vár színes képe, Eisenhut Ferenc híres festményének, a zentai csatának sikerült reprodukciója, Mátyás királynak az ambrasi gyűjteményből vett arcképe, valamint Bács-Bodrog vármegye eddigi főispánjainak ügyesen csoportosított arcképsorozata.

Az ezután következő fejezetet: vármegyénk legújabb korbéli történetének ismertetését — mint már jeleztem is — *Móricz* Zsigmond, a központi szerkesztő-bizottság tagja írta. Vonzó előadásban, a rendelkezésére megszabott hely szűkebb volta dacára is elegendő részletességgel vezet végig bennünket a megye legújabb időkbéli történetén, az alkotmányos korszak első tisztújító közgyűlésétől, 1863. június 3-tól kezdve egészen a mai napig.

A római kath. egyház és a bácsi érsekség történetét és jelen állapotát, — a más felekezetű egyházak monografiáinak terjedelméhez mérten szembeszökően aránytalan részletességgel a kalocsai érseki könyvtárak: *Winkler* Pál ismerteti. Lényeges része ennek a fejezetnek a székesegyházi, bácsi és tiszai főesperességek különböző alesperesi kerületeihez tartozó egyes plebániák története.

A vármegye területén fennállott és jelenleg létező református egyházakat röviden és klasszikus tömörséggel *Kozma* László ügyvéd, az ág. hitv. ev. egyházakat *Bierbrunner* Gusztáv, a már elhunyt nagytudású ókéri pap, a görög keleti szerb egyházakat pedig *Hadzsits* Antal, az ismert nevű író, az újvidéki szerb „Matica” elnöke ismerteti. E kisebb-nagyobb terjedelmű közlemények valamennyien lelkiismeretes alaposítással foglalkoznak az illető egyházak külső és belső szervezésével. Némi képen az egyházakat tárgyaló fejezet teljességének rovására esik, hogy a görög kath. egyház, valamint a vármegye területén fennálló zsidó hitközségek nem találtak külön ismertetőkre.

Az ezután következő fejezet a megye területén működő ármentesítő és belvizlevezető társulatok keletkezésével és jelenlegi helyzetével foglalkozik. Értékes rész e fejezetben a Ferenc-esatorna története. Nemhiába, arra hivatott ember írta: *Heincz* Albert, műszaki tanácsos, a csatorna részvénytársulat műszaki igazgatója.

A mezőgazdasági és állattenyésztési viszonyokkal részben *Szobonya* Bertalan, nyug. földm. iskolai igazgató, részben pedig *Günther* Ferenc, a megyei gazdasági egyesület jelenlegi igazgatója foglalkozik, míg az erdőgazdaság fejlődését és jelen állapotát tárgyaló fejezetet *Kallivoda* Andor, kir. főerdész írta meg.

Teljesen felesleges külön is dicsérőleg kiemelnem a szép természet avatott ismerőjének és ismertetőjének: *Bársony* István írónak a vármegye vadászatát fejtegető dolgozatát. Annyi közvetlenséggel, annyi tárgyyszeretettel van megírva ez az egyébként kisebb terjedelmű fejezet, mintha egész életét itt minálunk, a nagy Bácska rónái és vizei közt töltötte volna.

A következő fejezet az ipar, kereskedelem, hitelügy és közlekedésügy ismertetésének van szentelve. Ezt a sok utánjárást és türelmet igénylő részletet *Haraszthy* Lajos, a szerkesztő-bizottság tagja állította össze. Ugyancsak sok körültekintést és szorgalmas kutatást vett igénybe az ezután következő

tanulmány is, mely az irodalom, tudomány és művészet régi és mostani állapotait mutatja be. Ez utóbbi fejezetnek már több író volt a mestere, amennyiben a bevezető részt dr. *Pataj* Sándor és *Gresics* János írták; az életrajzokat maga a szerkesztőség állította össze és kiegészítették azokat *Dömötör* Pál és *Vértesi* Károly. A szerb írókat *Gresics* János, a színészetet pedig dr. *Pataj* Sándor ismertette. Általában véve kellő alaposítással tárgyalja e fejezet a vármegye szellemi előkelőségének életét és működését; egyik-másik adatát azonban nem lenne tanácsos szőszereint venni. Így például meg tudnánk belőle egy helyen azt a világszenzációt, hogy az 1877-ben született D. A. dr. már 1880-ban, tehát három éves korában apává lőn, amennyiben a közvetlenül utána következő D. Gy. dr. életrajza e szavakkal kezdődik: „előbbinek fia”, született 1880-ban. Egyik nagyobb fővárosi napilap kritikája a helyi patriotizmus ártatlan dédelgetését mosolyogja meg ebben a fejezetben. Pedig hát ez hasonló vidéki monografiáknál teljességgel elkerülhetetlen. Épen a hézagosság kikerülése végett ilyen gyűjteménybe több olyan „író” is kénytelen felvenni a szerkesztő, akik pennaforogásukkal alig biccentették előre valamivel a literatura tengelyét.

Egy szó, mint száz: ez a két kötetes nagy munka emberséggel megállja helyét az ország többi vármegyéinek eddigi monografiái között. Dicsőség érte dr. *Borovszky* Samunak, a kiváló historikusnak, a vállalat fő-fő szellemi vezérének, illesse dicséret a szerkesztőbizottság lekes tagjait, akik ilyen maradandó értékű munkákkal igyekeznek gazdagítani egyébként meglehetősen szegény monografiailrodalmunkat.

Ben Jonson.

Tudományos kutatás Bácsban.

Lapunk multkori számában már jelentettem, hogy dr. *Pósta* Béla egyetemi tanár a bácsi török fürdő tanulmányozása céljából augusztus 16-án Bácsba érkezett. A munkálatok azóta serényen folynak és ma már bizonyos eredményekről is szólhatok.

A tudós kutató e két hét alatt nagy és nehéz munkát végzett. Szívós kitartással és éles megfigyeléssel haladt lépésről-lépésre, miközben egymásután oldotta meg a legnehezebb problémákat. Vizsgálódásai most már világosságot vetnek a fürdő építési szerkezetére és fűtési rendszerére.

Egy kis dongaboltozatu előszobán keresztül jutottak be a fürdőbe. Ez a helyiség egyúttal a fürdőszolga vagy a portás szobája lehetett. Innen egy magasan ívelt ajtó nyílik a vetkőzöbe, mely egyben öltöző és pihenő helyül is szolgált. Egykori butorzata a falak mellett elhelyezett fapadokból állt. A vetkőzöböl két ajtó nyílt a szomszéd helyiségekbe. Ezek közül a kisebb dongaboltozatu volt a langyosfürdő, a másik kupolás terem pedig a gőzfürdő. E két helyiség a legépebb. Az oldalfalakat egyszerű márványvörös festés, magasabban pedig stucco-disz ékesítette. A gőzfürdő is négyszögű helyiség, azonban teteje a négy fal felett emelt pendentifekkel átvitt 8-szögből kialakított szabályos kerek kupolában záródik.

Ezekon kívül még két másik helyiség is van; egyik szűk kazán, amely egy szűkségboltozattal annyira fel van emelve, hogy abból a víz és a gőz a falakban elhelyezett agyagesőveken keresztül könnyű szerrel át-

juthatott a vízmedencékbe és a gőzfürdőbe. A mellette levő dongaboltozatu terem szintén nagy vízmedencét foglalt magában. A Mosztonga vizének megkövesült iszaplerakódása még ma is látható az oldalfalak egyes helyein. Közvetlen ezen helyiség mellett és alatt volt az erős köpillérekre boltozott kemence.

A fürdő központi fűtésre levén berendezve, minden helyiség ezen kemencéből nyerte a meleget. A láng u. i. először a kattanba s onnan a lángosztó nyílásokba jutott. Ezek a lángosztó nyílások pedig összefüggésben álltak a melegvezető csatornákkal, amelyek egymást keresztezve a fürdőhelyiségek pádimentuma alatt a meleget állandóan és egyenletesen közvetítették. A füstöt és a felesleges meleget a falakba épített kémények vezették el. A kupolán még ma is szépen látható áttört kémény-nyílások külön tagolják az épület felső részét. A fűtőszekertet elzáró pádimentum téglá, homok és terrázó rétegekkel váltakozik. Szerkezeti tekintetben a római fürdőkhoz közel áll.

Maga az épület rendkívül változatos anyagból készült. A beépített kövek között több faragott is akad; motívumaik a román és a csucsives stílt követik; téglanyaga is többféle gyártmányról tanuskodik.

Az ásatás során igen sok apróságot is találtak, amelyek a legközelebb a megyei muzeumba kerülnek. A fűtőcsatornáknál két emberi csontváz is volt, amelyek titokzatos módon kerülhettek oda és talán nem is valami régen.

A jellegzetes kupolaszerkezet és egyéb megfigyelések alapján dr. *Pósta* a fürdő építésének korát a XVI. század második felére helyezi.

A szoroson vett fizikai munkálatok befejezést nyertek. A feltárt részletek állandósítása érdekében is megtörtént az intézkedés. *Kugler* István uradalmi főerdész, aki elejétől végig a legnagyobb érdeklődéssel kísérte a munkálatokat, nyomban intézkedett a romok betetőzése és a kerítés kijavítása iránt. A fürdőnek tudományos célokra való megőrzése érdekében nemcsak a községi előljáróság, hanem a kalocsai érsek és a műemlékek országos bizottsága is felkérte. Így most már van remény a további gondozásra. Bács valóban büszke lehet e ritkaságára, mely kétségkívül alkalmat fog nyújtani arra, hogy még a külföld szaktudósait is oda hívogassa. De viszont: dr. *Posta* Béla is a teljes siker örömét viszi magával Kolozsvárra. A fürdőről irandó tanulmányát nagy érdeklődéssel várjuk s akkor még mi is visszatérünk a tárgyra.

G. K.

Női ipariskola tanfolyamának tájékoztatója.

A háziipar egyesület által fentartott női ipariskola 1909—1910. évi tanfolyama szeptember 9-én kezdődik.

A Bácsmezei Nőiipariskolának három szakosztálya van: a *fehérvarró*, a *felsőruhavarró*, végül a *fehér-, színes- és műhímző osztály*.

A tanítás a fehérenművarró szakosztályban egy, a hímző és ruhavarró osztályban két évig tart.

Bármely szaktanfolyamot végző növendék heti egy, a tanítónő által meghatározott napon, *tetszése szerint díszmunkát tanulhat*.

A tanév szeptember hó 9-én kezdődik s a következő év június utolján végződik.

A felvételre először jelentkező tanulók tartoznak keresztlevelüket bemutatni, mert az intézet tanfolyamaira csak oly leányok vétettek fel, kik 12. életévüket betöltötték s legalább az elemi népiskola hat osztályát vagy a polgári iskola második osztályát sikerrel elvégezték.

Akik ingyenes helyre óhajtanak felvétetni, szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket a beiratási idő alatt a felügyelő bizottságra címzetten nyújtásuk be.

A beiratás díja évenként 4 korona, a tanításért a tanulók fél évenként 25 korona tandíjat fizetnek, amely havi 5 koronás részletekben is fizethető.

Beiratkozni szeptember hó 1—4. napjain lehet, délelőtt 8—12 óráig az intézet helyiségében (Zrinyi-utca, Koczik-féle ház.)

A női pariskola részletes tájékoztatóját levélbeli megkeresésre, bárkinek szívesen megküldi Zomborból *Lackner Emília* a női pariskola tanítónője.

H I R E K.

Az alsóbaranya — bácsi ref. egyházmegye közgyűlése.

Folyó augusztus hó 24-én és a következő napokon tartotta meg az alsóbaranya — bácsi ref. egyházmegye ez évi rendes közgyűlését, Baján, Szabó Péter esperes és Kozma László egyhm. gondnok kettős elnöklése alatt, az egyházak örvendetesen nagy érdeklődése mellett. A közgyűlés változatos érdekű tárgysorozatát megelőzte Kozma László világi elnöknek, a gyűlést megnyitó beszédében tett két előterjesztése. Az elsőt az egyházmegyei gondnok mélyebb történelmi visszaillesztést vetvén az egyházmegyéhez tartozó, különösen alsóbaranyai és szlavóniai egyházak viszonyosságát, a kitartás próbatételeiben gazdag múltjára, felidézve Sztárai Mihály reformátor és más nagy papok emlékeztetést is, indítványozza, hogy az egyházmegye a Kálvin János 400 éves születése napján közelebb megtartott genfi világünnep gondolatából, áldozzon maga is a reformátos egyház megalapítója emlékének és iránta való hálájának adjon jegyzőkönyvileg is marandó kifejezést. Ezt a közgyűlés lelkes egyhangúsággal meg is tette.

Nem volt kisebb a jelentősége a világi elnök második előterjesztésének sem. Ebben, arra való utalással, hogy az egyházmegyéhez tartozó Dráván tuli ref. egyházak száma immár szintén örvendetesen felszaporodott, — indítványozza, hogy az „alsóbaranya — bácsi ref. egyházmegye” címbe a „szlavóniai” jelzés is felvéssék. A közgyűlés ezt az indítványt is egyhanguan magáévá tette. A határozat jelentősége meg van azért is, mert a Horvát-Szlavóniában utóbbi időben ismétlődő azon szomorú jelenségekkel szemben, melyek a 800 éves unió megbontására izgatnak, — minden mozzanat, mely a magyar állami egység eszméjét, ha szinte csak külső kifejezésében is, szolgálja: igazolt és helyénvaló.

A közgyűlés egyébként csak harmadfél nap alatt tudta tárgysorozatát ledolgozni, mivel abban a közgyűlési tárgyak száma meghaladta a nyolcvanötöt, ezenkívül pedig a bíróságnak tíz peres kérdéssel is végeznie kellett. Az első napot egy a „Nemzeti szálló”-ban tartott 74 terítékes közeled választotta ketté, bőséges tért nyitva a fehér asztal felkösztöitöknek is.

Kinevezés. Grádivs Vitomir zombori díjtalan pénzügyi számgyakornok ideiglenes minőségű segélydíjas számgyakornokká kineveztetett.

Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hámos Nándor újvidéki kir. kath. főgimnáziumi rendes tornatanítót a budapesti IV. ker. kath. főgimnáziumhoz helyezte át.

A bajai dunahid megnyitása. A baja — báttaszéki hidat és vasutat esztörtökön adták nagy közönség jelenlétében át a közforgalomnak. A kereskedelmi minisztert Horváth Károly kir. tanácsos, vasuti és hajózási főfelügyelő képviselte. Az államvasutak megbízásából Ofner üzletvezető helyettes, Baja város részéről Ambrozovics Lajos főispán jelentek meg. A főispán hosszabb beszédében vázolta az országos érdekeket, amelyek a megnyitási akushoz fűződnek és méltatta a megnyitási pillanatának jelentőségét. Tolnavármegye képviselőjében Simonovits Elemér alispán mondott köszönetet, hogy a kereskedelmi miniszter lehetővé tette a közgazdaságilag fontos irány megnyitását. Amint az első vonat a községre érintette, a közbenső falukban ezrekre menő közönség általános éljenzésben tört ki. Délután 2 órakor a Nemzeti szálló dísztermében bankett volt.

Adófelszólamlás. Az egyenesadó felszólamlási bizottság az egyenesadó kivételi bizottság határozatai ellen beadott felszólamlások tárgyalását folyó évi szeptember hó 6-án kezdi tárgyalni a következő rendben: Újvidéki, titeli, hódási, zentai, topolyai, bajai, kulai, óbecsei, palánkai, szabadkai és a zombori adóhivatali kerülethez tartozó községek. A tárgyalást mindennap reggel 8-tól délután 1-ig a zombori pénzügyigazgatóság 6. számú termében tartja.

Mennek a fecskék. Kora reggel ott táboroznak már indulásra készen a tavíró és telefon-drótokon. Oly busan, szomoruan gubbasztanak ott, hogy megesis az ember szíve rajtuk. Talán sajnálják itthagyni szép hazájukat, vagy az előre sejtett fáradságos ut csüggeszti el őket. Ott üldögélnek bus kis fejűkkel, várván utazó cimboráikat, hogy minél nagyobb csoportban mehessenek. Az embernek ilyenkor jut eszébe, hogy hát fecske is van a világon. Szegények folyton fogynak, a kegyetlen olaszok elfogdosák őket élelemre, mitsem törődve azzal, hogy az „Isten madarai”. Elutazásuk eszünkbe juttatja az őst; és nemsokára követik őket a többi vándormadarak is.

Égő asszony. A legutóbbi bácsföldvári országos vásáron történt, hogy egy bokorugrós asszony szoknyája az eldobott gyufától tüzet fogott. A tömegben sem az asszony, sem a körülállók nem vették észre a dolgot, csak már akkor, amidőn lángba borult a könnyű nyári ruha. A halálra ijedt asszony kétségbeesetten kapkodott és futkosott, ami csak élesztette a tüzet és teljesen égő fáklává lesz, ha szerencsére az egyik sátorból elő nem kerül egy fölösleges ponyva, amivel leterítették az égő asszonyt és így elfojtották a tüzet. A szerencsétlen asszony súlyos égési sebeket szenvedett.

Az idő. A „Meteor” írja: Ujra szeles idő várható. Nagyobb csapadék és állandóbb lehülés azonban csak a szeptember elseji esomópont hatáskörében fog beállni s változó időjárással a 6-ik esomópont hatásköréig tart. Ezt követően állandóbb időt várhatunk, de 14-ike körül Jupiter befolyása alá kerülén, ismét változatosává válik időjárásunk. A 16—17-iki esomópontok meleg jellegűek, úgy hogy szeptember hónap közepé része még elég kellemes napokat ígér s inkább csak a 29. és 30. esomópontok fenyegetnek kellemetlenebb változással s erősebb csapadékos idővel. Szeptember hó esomópontjai 1—2—3—6—14—16—17—18—22—29—30-ra esnek, melyek közül legerősebb hatásuk az 1—6—14—16. és 29-iki, 1-ső csapadékos és hűvös; 6-iki meleg; 14-iki viharos vagy esős; 16-iki meleg állandó; 29-iki hűvös, szeles vagy viharos jelleggel.

Épül a gombosi Duna-hid. A Gombos alatt mintegy 3 millió korona költséggel építendő hid alapozási munkálataira most tartottak ajánlati versenytárgyalást. A pályázók közül legelősebb volt Zsigmondi budapesti mérnök, aki 998000 koronáért ajánlkozott a munkálatok teljesítésére.

A szabadkai gyilkosság. A Haverda-ügyben Costán vizsgálóbíró pénteken végzésileg befejezettnek nyilvánította a vizsgálatot. Jánossy védője a szegedi táblához fölfolyamodást jelentett be a vádtanács azon határozata ellen, amely elutasítja a szabadkai törvényszék által épelméjének nyilvánított Jánossynak a budapesti igazságügyi orvosi tanács speciálistái által történendő fölülvizsgálását. Vojthának ismét elfogták egy levelét, amelyet Haverda Mariskához akart csempésztetni. Ebben a levélben Vojtha fölhívja Haverda Mariskát, hogy mindent hátritsanak Jánossyra, akit ugyanis beszámíthatatlannak fognak deklarálni s így mindnyájan megsza- badulhatnak.

Halál az idegenben. A messze idegenben, övétől távol szerencsétlenül mult ki Simovics Sándor óbecsei földink. Simovics a jobb jövő reményében Amerikába vándorolt a tavasszal, hogy ott jó keresetre találva, megszedje magát és öregebb korára biztosítson egy kis vagyonkát. Sok küzdés után végre a vasutak fűtőállomásán nyert alkalmazást és egy kis tőkét is gyűjtött szorgalmával. Augusztus 7-én 300 koronát adott föl családjának a postán és másnap történt vele a halálos baleset. A gép tisztítása közben a forró gőz agyonforrasztotta Simovicsot. Mire a kórházba szállították, már kiszenvedett. Simovicsnak özvegye és három kis árvája maradt.

A juhászbojtár tragédiája. Kovács János a paeséri határ legderekkab juhászbojtárja volt. Tisztességes, csinos gyerekek. Nemrég beleszeretett egy gazdag földbirtokos leányába, de ez hallani se akart a szerelmes szívű legényről. Kovács János, akinek még csak számára se volt, amelynek fejére üthetett volna bánatában, ugy gondolta, hogy mást nem tehet, mint hogy a vonat alá fekszik. Meg is kísérelte az öngyilkosságot, de megakadályozták benne.

A cséplőgép áldozata. Taskovics Benedek jánoshalmi gazdálkodó István nevű 14 éves fia a működésben lévő cséplőgép lokomotívját olajozta, miközben a gép elkapta a fiu bal karját, azt tőből leszakította s a leszakított kart mintegy husz méter távolságra dobtá. A halálosan sérült fiuskát dr. Rendek Béla községi orvos részesítette első segélyben, azonban a leggondosabb ápolás is alighanem hiábavaló lesz, mert a szerencsétlen fiu igen sok vért vesztett s így életbenmaradásához kevés a remény.

A csendőrök ellensége. Tavan- kut rettegett alakja Lebovics György. Notórius betörő-tolvaj, akinek emiatt többször gyűlt meg a baja és hosszabb ideig be is volt zárva. A „hires” legény persze esküdt ellensége a csendőröknek. Nemrég boszut esküdt ellenük s most különös merényletet gondolt ki. Van az ugynevezett Lebovics-soron egy átjáró, amelyen a csendőrök keresztül szokott haladni. A napokban is arra akart menni a Török Dávid őrsvezetőből és Kis Imre csendőrből álló járőr, de egy óriási gödröt földözött föl az átjárón. Megállapították, hogy a gödröt Lebovics György ásta azért, hogy a csendőrök beleessenek. Az eljárás megindult ellene.

Szerencsétlenül járt béres. Borzalmas szerencsétlenség történt Tompa-pusztán. Vukovics Ferenc 20 éves béreslegény leesett Osztrogonác Béla nagybirtokos föld-hengerlőjének üléséről s a súlyos vas-henger bezuzta a mellét, lábát pedig kitor- te.

Buzalopás. A hegyes — feketehegyi állomáson nemrégiben egymás után buza- lopások történtek, azonban a tettest nem sikerült elespni, míg végre mult hó 27-én Ocsanszki Milán kishegyesi lakost rajta kaptá a rendőrség, mikor éppen kocsi- val a buzát az állomásnál vitte. Eddig körülbelül 1400—1600 korona értékű buzát sikerült Ocsanszkinak ellopni.

Pénzküldemény nagygyakorlaton lévő katonák számára. A nagygyakorlaton résztvevő katonáknak hozzátartozói gyakran küldenek kisebb-nagyobb pénzüsszeget. Arra való tekintettel, hogy a gyakorlatozó csapatok sokszor kisebb-közönségeken vonulnak át, melyeknek postahivatala több pénzküldemény kifizetésére legtöbbször nem rendelkezik elegendő pénzzanyaggal, a közös hadügyminisztérium arra figyelmezteti a közönséget, hogy az ilyen pénzküldemény ne postautalvány vagy check útján, hanem pénzeslevélben vagy más rendelkezésre álló módon küldjék el.

Alkohol áldozata. Miriszavlyev András 46 éves kulai napszámos esütörtökön egész nap pálinkázott, korecsmáról-korecsmára járt, délután 5 órakor utolsó stációját a Juhász-vendéglőben tartotta, de utoljára, amennyiben a kiszolgált pálinkát felhajtván, nyomban a helyszínen meghalt. Halálát alkoholmérgezés okozta. Az elhunytat az áldott állapotban levő neje és 8 kiskorú gyermeke siratja.

Kóbor cigányok garázdálkodása. Vácy István mélykúti gazda panaszt tett a kerületi esendőrősrnél, hogy míg a földjét ugarolta, nyitvafejtett tanyájából ruhanemüket s ládafiókjában őrzött készpénzét valaki ellopta. A esendőrség Kolompár Mihály és társai kóbor cigányok személyében a tetteseket kinyomozta s az egész cigánytábor a bácsalmási kir. járásbírósg börtönébe kísérte.

TANÜGY.

Beiratások a zombori róm. kath. iskolákba.

Az iskolai év folyó évi szeptember hó 6-án fél nyolc órakor tartandó ünnepélyes „Veni Sancte” után fogja kezdetét venni, ennek alapján van szerencsém köztudomásra hozni a következő megállapodásokat:

a) **Beiratkozás.** A zomborvárosi róm. kath. mindkét nemű népiskolában — úgy a polgári leányiskola 4 osztályában — a tanulók felvétele a jövő iskolai évre szeptember 2., 3. és 4. napjain reggeli 9 órától 12-ig történik, mely alkalommal minden tanuló szülőjével, vagy annak helyettesével tartozik megjelenni azon osztály helyiségében, melybe rendszerint beirandó lesz. Ezen beiratkozás alkalmával az 1891. évi 42. t. e. 10. § a értelmében az országos tanítói nyugdíj- és gyámalap részére minden népoktatási tanintézetbe járó tanköteles gyermek után az illető tanító kezébe fejenként 30 fillérsnyi hozzájárulási díj fizetendő le (eme kötelezettség alól esupán a zárdaiskolába járó növendékek vétettek ki). Ugyancsak ezen alkalommal minden tanuló a „Népiskolai rendszabályzat és értesítő”-re 10 fillért, az iskolai év folyamán elfogyasztandó tonta fejében pedig 20 fillért tartozik fizetni. Az első osztályba csak oly tanulók vétettek fel, kik 6-ik életévüket már betöltötték: miért is szükséges, hogy e körülményt előltem, mint igazgató előtt születési bizonyítvánnyal igazolják. Emez igazolványok a városi anyakönyvi hivatalban már most naponként a délutáni órákban díjtalanul szolgáltatnak ki és nagyon helyesen fognak eljárni azon szülők, akik e tanúsítványok beszerzéséről minél előbb gondoskodnak; mert akik ezt az utolsó napra halogatják, önmaguknak okoznak kínos kellemetlenséget, ha egyszerre tulságos számban jelenvén meg, csak nagy tolongás közt és hosszas várakozás után juthatnak céduláikhoz. A beiratások az iskola igazgató felügyelete alatt és ellenőrzése mellett eszközöndők.

A központi fiu- és leányiskolába a belvárosi, felsővárosi és cservenkai, úgy a szelencsei városrészből a Sztapári-ut végétől a „Tigris” vendéglőn tul egész az özv. Csihásné urnó házáig, aztán a Fehérgalamb-utca és a „Fehér galamb” korecsmától a polgári kaszinóig és ezen saroktól a Tökölly-ut baloldalán levő sőt házakban, végül az Apolló-, Árpád-, Barát-, Madár-, Liszt-, Orgona- és Kalap-utcaiban lakó első és második osztályu, továbbá a harmadik osztálytól kezdve a város

bármely részében lakó tanköteles róm. kath. vallásu tanulók feltétlenül; — más vallásfelekezeti helybeli vagy általában vidéki tanköteles gyermekek pedig csak azon esetre vehetők fel, ha azt az egyes osztályok térség nagysága megengedi. A szelencsei városrész fennjelzett utcáinak kivételével minden egyéb ottani I-ső és II-ik osztályu tanköteles a szelencsei iskolába, a bánáti városrészben lakók pedig — a Csonoplyai-ut, a Völgy- és Árok-utca kivételével, kik a belvárosi iskolába iratnak be, — a bánáti osztályokba lesznek felvéve.

b) **Tandij.** Az összes népiskolákban azon róm. kath. vallásu gyermekekre nézve, kiknek szülői, vagy ezek nem létében gyámjai állandóan, vagy hivatalos állásuknál fogva bár ideiglenesen is e város területén laknak és **személyes kereseti adójukat Zomborban fizetik**, vagy a közöshadsereg, honvédség és esendőrség tényleges, illetve nyugdíjas állományához tartoznak, az **oktatás ingyenes**; ellenben a vidékiek, tekintet nélkül a vallásra, vagy a helybeli gör. keleti, ref., ág. ev. és izraelita vallásu tanulók után a népiskola 6 osztályában egyenként 20 korona évi tandij — és pedig szept. 1-én és február 1-én 10—10 koronányi előleges részletekben — fizetendő a kath. iskolaszéki pénztárnok kezébe, kinek nyugtája azután az illető tanítónál bemutatandó lesz. A polgári leányiskola I., II., III. és IV. osztályába iratkozó **helybeli** róm. kath. vallásu tanulók szintén tandijmentesek; míg a vidékiek vagy más vallásuak 40 korona évi tandiját fizetnek, és pedig szeptember 1-én és február 1-én 20—20 koronás előleges részletekben. Azon tanulók, kik után a köteles tandiját a jelzett napokon pontosan be nem fizetik, az iskolából azonnal eltávolítandók. A polgári leányiskola növendékei kivétel nélkül 2 korona **beiratási díjat** fizetnek az intézeti főnöknő kezébe, ki az összeget az iskolai év kezdetétől számítva 15 nap alatt az iskola pénztárába szállítani köteles. Tartozik ezenfelül minden polgári iskolai tanuló a beiratás alkalmával ifjusági könyvtár javára 2—2, valamint a tornatanításért külön 2—2 koronát lefizetni. Megjegyeztetik még, hogy miután a vidéki vagy más vallásu tanulók csak feltételelesen, vagyis csak azon esetben vétettek fel, ha ezt a tanterem nagysága megengedi: ennek következtében ezek beiratkozása csak szeptember 6-ik és 7-ik napjain fogadtatik el.

c) **Óvoda.** Az apácák vezetése alatt levő kisedővödába a rendelkezésre álló két óvodai terem nagyságához képest elsősorban az 5 éves, azután a 4 éves, végre a 3 éves róm. kath. helybeli mindkét nembeli gyermekek vétettek fel, szintén az iskolaigazgatónak felügyelete és ellenőrzése mellett; más vallásu vagy vidéki gyermekek pedig csak azon esetre, ha ezt a két tanterem nagysága megengedi.

A kisedővödába járó minden gyermek után havonként előre 2 korona tandij fizetendő az óvoda vezetőjénél, ki azt összeggezve, az iskolapénztár kezelőjének nyugta mellett beszállítja. Azon gyermekek, kik után az óvodadíj előre le nem fizettetik, az óvodából azonnal hazaküldendők.

Ezen óvodai díj alól felmentetik azon 30 szegény gyermek, kiknek a kegyuri bizottság a zombori magyar jótékony nőegylet kérelmére ingyenhelyet engedélyezett. Ezek szülői szegénységüket a városi tanács által kiállított szegénységi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni s e gyermekek közül is előbb az 5 éves, azután a 4 éves és végre a 3 éves róm. kath. mindkét nembeli gyermekek fognak a jelentkezési sorrend szerint felvétetni. Zombor, 1909. évi augusztus hó 24. Fejér Gyula s. k. apát-plébos, ányagzató.

Beiratások. A zombori városi polgári fiúiskolában a beiratások 1909. évi szeptember hó 1—5-éig délelőtt 8—12 óráig eszközöndők. Beiratási díj 5 korona. Évi tandij helybeli tanulóknál 20 korona, vidékieknél 30 korona, mely összeg két félévi részletben előre lefizethető. A polgári iskolába való felvételhez szükséges a születési, újraoltási és iskolai bizonyítvány bemutatása.

Beiratások. Zombor szab. kir. város államilag segélyezett felső kereskedelmi iskolájában a tanulók beírása szeptember hó 1., 2. és 3-án történik, mindenkor d. e. 9—12 óráig. Az alsó (I.) osztályba azok vehetők fel, akik a közép, vagy polgári iskola negy osztályát sikerrel elvégezték. A helybeli tanulók tandija 80 korona, a vidékieké 100 korona, melyet félévenként előre kell lefizetni. Ezenkívül minden tanulóknak fizetni kell: felvételi díj címen 4 koronát, az orsz. tanári nyugdíjalapra 6 koronát, az ifj. könyvtárra 2 koronát és az év végén kiadandó értesítőért 1 koronát. Szegény sorsu, jó magaviseletű és jó előmenetelt tett tanulók teljes tandijmentességben részesülnek és esetleg iskolai könyveket is kapnak. — A helyek biztosítása végett előjegyzéseket az egész nagy szünet alatt elfogadunk, amely alkalommal a felvételi, könyvtári és értesítői díjak, összesen 7 korona előre lefizetendők. Minden egyéb nézve készséggel ad felvilágosítást az igazgatóság.

A zombori magán polg. leányiskola (Flórián-utca 14. sz.) I., II. és III. osztályába a beírások szeptember hó 1—4-ig lesznek naponként d. e. 9—12 óráig. Az intézet volt növendékei mult évi bizonyítványukkal, az ujonnan beiratkozók pedig születési és újraoltási bizonyítvánnyal és azon intézet bizonyítványával jelenjenek meg, ahol az előbbi osztályt végezték. A beiratási díj 5 kor., az ifjusági könyvtárra és az évvégi értesítőre 2 kor. fizetendő; az évi tandij 60 korona, amely félévi részletekben előre fizetendő.

A zombori női kereskedelmi tanfolyamra a beírások szept. 1-én d. e. 9—11 óráig lesznek a felső kereskedelmi iskola tanácstermében. A beiratási díj 10 korona, az évi tandij 120 korona. Felvétetnek azon leánynövendékek, akik a polgári leányiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték, vagy akik megfelelő felvételi vizsgát tesznek.

Beiratások. A zombori izr. elemi iskolában a beiratások folyó évi szeptember hó 1-én délelőtt 9—12 óráig fognak a hitközség tanácstermében eszközöndetni.

Vármegyei közgyűlés.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága Vojnits István alispán elnöklésével több fontos ügy eltárgyalhatása céljából folyó hó 28-án rendkívüli közgyűlést tartott a bizottsági tagok igen csekély érdeklődése mellett. A 246 számból álló tárgysorozatot a bizottsági tagok rövid háromnegyed óra alatt tárgyalták le.

Az egyes tárgyak elintézéséről az alábbiakban számolunk be.

1. **Beltügyminiszteri intézvény a bajmoki községhez építési ügyében.** — Tudomásul vétetik.

2. **Beltügyminiszteri intézvény az ósziváci segéd és kezelőszemélyzet fizetése tárgyában.** — 1000, 900, 800 koronában állapították meg.

3. **Beltügyminiszteri intézvény Csavoly községi anyakönyvi és kivonati díjai tárgyában.** — Feloldatik.

4. **A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak intézvénye utépítkezésekhez szállított kőanyagok bizottsági átvétele tárgyában.** — Felterjesztés intéztetik a kereskedelemügyi miniszterhez.

5. **Földmívelésügyi miniszter urnak köszönet irata, az új bortörvény megalkotása és életbe léptetése alkalmából hozzá intézett feliratért.** — Tudomásul vétetik.

6. **Jász-Nagykun-Szolnok megye átirata az anyakönyvi kivonati és családi értesítőért szedhető díjaknak az anyakönyvvezetőknek leendő átengedése tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratának támogatása iránt.** — Tudomásul vétetik.

7. **Főispáni átirat dr. Brestyánszky Miklós és Hoffmann Sebestyén szolgabírók áthelyezése tárgyában.** — Tudomásul vétetik.

8. **Főispáni átirat Verner Hugó szolgabírónak tb. főszolgabírává történt kinevezése tárgyában.** — Tudomásul vétetik.

9. Az 1908. évi XLVII. t. c. értelmében megalakítandó borenellenőrző bizottságba tagok választása. — Megválasztottak.

10. A közigazgatási bizottságnak határozata a titeli kongó téglá és homok fedanyag szállításának, valamint az átrakási munkálatnak biztosítása tárgyában. — Tudomásul vétetik.

11. A báró Rudits József ösztöndíjalapítvány kezelőbizottságának határozata. — Tudomásul vétel végett felterjesztetik.

12. A vármegye alispánjának előterjesztése a felsőszentiváni csendőrség részére építendő istálló és a községház udvarán felépítendő melléképületek tárgyában. — Tudomásul vétetik.

13. Alispáni határozat a szabadka—gombos—palánkai b. é. vasut mentén levő hozzájáró utak építési költségei tárgyában. — Tudomásul vétetik.

14. Alispáni előterjesztés utépitkezésre vonatkozó vállalati szerződés jóváhagyása tárgyában. — Jóváhagyatik.

15. Alispáni előterjesztés az utolsó nemesi felkelés győri megfontolásából származandó költségek mikénti fedezése tárgyában. — A 3 $\frac{1}{2}$ % os pótdóhól fedeztetik.

16. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség jelentése a községi szegény alapok 1908. évi állapotáról. — Jóváhagyatik.

17. Nikolics Aurél felebbezése Bacsstóvárosnak egy irnoki állás szervezését megtagadó határozata ellen. — Jóváhagyatik.

18. Dr. Schulhoff Janos Zsigmondnak felebbezése Bacsstóváros községnek a trachomás betegek gyógykezeléséért kért díjazás megtagadása érdemében hozott határozata ellen. — Feloldatik és méltányos határozathozatalra utasítottatik.

19. Kupuszarevits Mileva felebbezése Bacsstóváros községnek a fizetésfelelőst megtagadó határozata ellen. — 800 korona jóváhagyatik.

20. Malin Károlynak felebbezése Boróc községnek a jegyzői föld jövedelme megosztása érdemében hozott határozata ellen. — Feloldatik.

21. Müller Janosnak felebbezése Palánka községnek a németpalánkai földmívelői segélyegyletben elhelyezett községi pénzek biztosítására kiállított kezességi nyilatkozatnak kiégésítése érdemében hozott határozat ellen. — Jóváhagyatik.

22. Kuszli Rozina felebbezése Bacsstóváros községnek az óvoda dajka fizetésfelelőst megtagadó határozata ellen. — Feloldatik és méltányos határozathozatalra utasítottatik.

23. Legifj. Draeb Janos felebbezése Paripás községnek a földadókataszter kiigazítása költségeinek viselése tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

24. Kunczler Janos felebbezése Paripás községnek nevezett személyi pótlék iranti kérelme tárgyában hozott határozata ellen. — 100 kor. jóváhagyatik.

25. A községi előjáróság felebbezése Bacsstóváros községnek egy ruganyos kocsi beszerzését megtagadó határozata ellen. — Feloldatik és újabb határozathozatalra utasítottatik.

26. Wier István és társai felebbezése Szentflőp községnek az idegen határbeli birtokok megadóztatása tárgyában hozott határozata ellen. — Feloldatik.

27. Peter Ádám felebbezése Paripás községnek nevezett által kért fizetési kiegészítés tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

28. Miskolczi Mihály és társai felebbezése Mélykut községnek nevezettek által kért fizetésfelelőst megtagadása tárgyában hozott határozata ellen. — Feloldatik és újabb határozathozatalra utasítottatik.

29. Kungl István és társai felebbezése Bajmok községnek a vasúthoz vezető gyalogjáróknak kikövezése tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

30. Fraron Ferenc felebbezése Bajmok községnek nevezett falkola kezelői tiszteletdíja tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

31. Tir István felebbezése Pincéd község-

nek az utcák és terek szabályozási munkálatának újabb elkészítését megtagadó határozata ellen. — Jóváhagyatik.

32. Kemény Herman felebbezése Bacsalmás községnek nevezett által kért fizetés rendezése megtagadása tárgyában hozott határozata ellen. — 1600 kor. felemeltetik.

33. Szilipics János és társai felebbezése Bajmok községnek a kenderáztató telep tárgyában hozott határozata ellen. — A főszolgabírónak kiadatik.

34. Kladek Istvan és társai felebbezése Katymár községnek a létesíteni szándékolt gőzmalom és gőzfürdő építéséhez szükséges telek átengedése tárgyában hozott határozata ellen. — Megsemmisítettik.

35. Gumpl Janos és társai felebbezése Bacsalmás községnek a Szent János utca rendezésével kapcsolatos ügyek tárgyában hozott határozata ellen. — Részben jóváhagyatik, részben feloldatik.

36. A sztapári rendőrség felebbezése Szta pár községnek a rendőrségi ruházat kiszolgáltatását megtagadó határozata ellen. — Feloldatik.

37. Bodor János és tsai felebbezése Topolya községnek a drágasági pótléket megtagadó határozata ellen. — Jóváhagyatik.

38. Kővári Péter felebbezése Szilágyi községnek telkének elkerítését megtagadó határozata ellen. — Jóváhagyatik.

39. Dr. Rapp Jakab felebbezése Szond községnek az orvosi laképítés tárgyában hozott határozata ellen. — Alispánnak kiadatik.

40. Varga Károly felebbezése Kula községnek a rendőri létszám emelésének megtagadása tárgyában hozott határozata ellen. — Feloldatik.

41. Schwarz János felebbezése Körtés községnek a kántortanító utiköltségei és napidíjai tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

42. Busa János és tsai felebbezése Kucora községnek a koremai létszám emelésének kérelmezése tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

43. Kovács György és társai felebbezése Órszállás községnek a templomi zenekar tiszteletdíja tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

44. Dukai András felebbezése Oszivác községnek a rendőrségi ruházat és illetve ruhaátalány tárgyában hozott határozata ellen. — Feloldatik.

45. Eberhardt András felebbezése Csátalja községnek az irnok végrehajtó fizetésfelelőst megtagadása tárgyában hozott határozata ellen. — Feloldatik.

46. Deák Benjamin felebbezése Csátalja községnek a rendőrség ruhaátalányának megtagadása tárgyában hozott határozata ellen. — Megállapítottatik.

47. Heszák János és társai felebbezése Péterréve községnek a községi közdülő utak megszükitéséből nyert területek hasznosítása tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

48. Ádám Sándor és társai felebbezése Magyarkanizsa városnak új városbáza építése tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

49. Tóth József felebbezése Magyarkanizsa városnak Katona Sándor tanár helyettesítéséből származó díjak tárgyában hozott határozata ellen. — Birtokon kívül felebbezhető.

50. Szubotieski Márkó és társai felebbezése Obecse községnek a rendőrök fizetésének felemelése tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

51. Özv. Kiss Sándorné felebbezése Péterréve községnek segélyezése tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

52. Kovácsévits Anka és társai felebbezése Szenttamás községnek segélyezését tárgyában hozott határozata ellen. — Feloldatik.

53. Dr. Freund Illés és társai felebbezése Obecse községnek Varnyu Mátyás volt város gazda fenytői ügyében felmerült ügyvédi díjak tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

54. Nikolin Athanasz és a titeli gör. kel. szerb bitközség felebbezése Titel községnek

a felekezetek segélyezése tárgyában hozott határozata ellen. — Az iratok a főbírónak adatnak ki.

55. Milinov Vászsa és társainak felebbezése Sajkásszentiván községnek a jegyző és segédszemélyzet fizetésfelelőst stb. tárgyában. — Részben jóváhagyatik, részben feloldatik.

Az 56—75. pont alattiak jóváhagyattak:

56. Bacsujlak község határozata a 3-ik tanítói állás évi segélyezése tárgyában.

57. Szépliget község határozata a földhitelezéssel szemben fenálló tartozásának visszafizetése tárgyában.

58. Palánka község határozata Wölfl Péter segédjegyzőnek adandó drágasági pótlék tárgyában.

59. Palánka községnek határozata a vármegyei gazdasági egyesület üzletrészének jegyzése tárgyában.

60. Ugyanannak határozata a földadó kataszter kiigazításával kapcsolatos munkálatok végzésével megbízott előjárói tagok díjazása tárgyában.

61. Opalánka községnek határozata ugyanazon tárgyban.

62. Szépliget községnek határozata az utcák és terek szabályozási vonalának megállapítására készített mérnöki munkálatnak biztosítása tárgyában.

63. Opalánka községnek határozata a községi rétiföld Duna felőli partjának biztosítása és a Palaj nevű rétiföldnek megvétele tárgyában.

64. Bacsstóváros községnek határozata a vasuti állomáshoz vezető gyalogut kiépítése tárgyában.

65. Bulkeszi község határozata a pásztorlak és bikaistálló építésének biztosítása tárgyában.

66. Wekerlefalva község határozata az acélföldmérő szalag használati díjának megállapítása tárgyában.

67. Dunacséb község határozata az utcák és terek szabályozása folytán maradt községi közterületek átengedése tárgyában.

68. Dunacséb község határozata a házhely eladásából befolyt vételárnak az építési alapra leendő fordítása tárgyában.

69. Palánka község határozata a szegedi siketnémák intézetének segélyezése tárgyában.

70. Ujjalánka község határozata a kisbírak részére adandó jutalom tárgyában.

71. Szépliget község határozata kisbírak fizetésének felemelése tárgyában.

72. Ugyanannak határozata az anyakönyvi kivonatokért befolyt díjak átengedése tárgyában.

73. Palánka község határozata a községi ismeretlen árvák követelésének hovaforvitása tárgyában.

74. Ada község határozata Magyar Jenő községi irnok fizetési előlege tárgyában.

75. Palánka község határozata Hajós gyermek otthon felállítására tárgyában.

76. Dunabölkény község határozata a községi rendőri létszámnak leszállítása tárgyában. — Feloldatik.

A 77—92. pont alattiak jóváhagyattak:

77. Ugyanannak határozata az iskolák átalakítása és tartozása tárgyában.

78. Bacsstóváros község határozata Ackermann Guszáv drágasági pótléka tárgyában.

79. Bacsalmás határozata a plébánia átalakításához szükséges kézinapszám és fuvardíjak tárgyában.

80. Bacs határozata Weinrich Dániel irnok személyi pótléka tárgyában.

81. Bacs határozata a végrehajtó fizetésfelelőst tárgyában.

82. Vajszka-Bogyan határozata az utca szabályozás folytán megváltandó területek tárgyában.

83. Derye határozata egy ideiglenes kölcsön felvétele tárgyában.

84. Hódság határozata az adóhivatali helyiségek bérbeadása tárgyában.

85. Katymár határozata a betétszerkesztési bizottság járandóságainak megváltása tárgyában.

86. Bacsordas határozata Fenczik Jaron irnok segélyezése tárgyában.

87. Mélykut határozata községi épületek kijavitása tárgyában.
88. Bácsujfalu határozata a községi előfogatosokkal kötött szerződés tárgyában.
89. Paripás határozata a vágóhid és dögter rendezése tárgyában.
90. Militics határozata egy végrehajtói állás rendszeresítése tárgyában.
91. Rém határozata a kisbírák fizetése tárgyában.
92. Rém határozata a koplalói föld használatára tárgyában.
93. Jánoshalma határozata a községi pótdadó kivétési módjának megállapítása tárgyában. — Tudomásul vétetik.
- A 94—96. pont alattiak jóváhagyattak:*
94. Jánoshalma határozata az anyakönyvi díjak hováfordítása tárgyában.
95. Jánoshalma határozata a kataszteri mérnökök fuvardíjai tárgyában.
96. Jánoshalma határozata a földadókataszter kiigazítási költségei tárgyában.
97. Lillómos határozata a faiskolaföldek vételére tárgyában. — Tudomásul vétetik.
- A 98—103. pont alattiak jóváhagyattak:*
98. Vajszka határozata a temetőhöz vezető gyalogjáró ut létesítése tárgyában.
99. Paripás határozata ingatlanvétel tárgyában.
100. Paripás határozata ingatlan eladás tárgyában.
101. Szentfűlöp határozata Schmidt Ádám és társa kártalanítása tárgyában.
102. Vajszka határozata a 3-ik tanterem építési költségei tárgyában.
103. Militics határozata a kisbírák fizetése tárgyában.
104. Jánoshalma határozata hitelátruházás iránt. — Részben jóváhagyatik, részben feloldatik.
105. Hódság határozata hordójelző és mérleg-hitelesítő állomás létesítése iránt. — Feloldatik.
106. Vajszka határozata az eladott regalekötvény értékének visszatérítése iránt. — Jóváhagyatik.
107. Jánoshalma határozata tanyai iskola építése tárgyában. — Jóváhagyatik.
108. Bácskertes határozata a Dunavédtől-tési alap megszüntetése tárgyában. — Feloldatik.
- A 109—112. pont alattiak jóváhagyattak:*
109. Kishegyes határozata az ottani önszegélyző szövetkezettel szemben fennálló követelésének biztosítása tárgyában.
110. Bajsa határozata a Bácséren átvezető hidlebontása tárgyában.
111. Csantavér határozata a községi alkalmazottak fizetésfelemelése tárgyában.
112. Topolya határozata a róm. kath. templomban felállítandó üllőpadok költségeinek viselése tárgyában.
113. Apatin határozata a községi orvos lakbéré tárgyában. — Alispánnak kiadatik.
114. Bácsszentiván határozata a községi orvos lakbéré tárgyában. — Alispánnak kiadatik.
- A 115—120. pont alattiak jóváhagyattak:*
115. Szilágyi határozata ingatlan csere tárgyában.
116. Topolya határozata polgári fiúiskola felállítása tárgyában.
117. Szeghegy határozata az 1908. évben befolyt anyakönyvi kivonatok kiállítás díjának hováfordítása tárgyában.
118. Ugyanannak határozata iskolabérlet tárgyában.
119. Ugyanannak határozata Mürer János irnok fizetésfelemelése tárgyában.
120. Csantavér határozata a jegyző természetbeni lakása helyett fizetendő lakbér megállapítása tárgyában.
121. Kossuthfalva határozata a község ingatlanain épített putrik megváltása tárgyában. — Részben jóváhagyatik, részben feloldatik.
- A 122—140. pont alattiak jóváhagyattak:*
122. Bajsa határozata ingatlan eladása tárgyában.
123. Ugyanannak határozata Bednarik András részére ingatlan eladás tárgyában.
124. Bácskertes határozata Zsuffa Károly részére fizetendő 74 korona tárgyában.
125. Kishegyes határozata az adószedő fizetésfelemelése tárgyában.
126. Bácskertes határozata ingatlan eladás tárgyában.
127. Szeghegy határozata ingatlan vétel tárgyában.
128. Bácsszentiván határozata az iskola-nénéssel kötött szerződés tárgyában.
129. Kishegyes határozata a pénztárnok fizetésfelemelése tárgyában.
130. Bácsszentiván határozata az ovoda és iskolafentartás tárgyában létrejött egyezség tárgyában.
131. Nemesmilitics határozata a szegedi siketnének segélyezése tárgyában.
132. Kula határozata Koller László irnok szabadsága tárgyában.
133. Ujszivác határozata ingatlan csere tárgyában.
134. Oszivác határozata Pein Vlada bánat-pénze tárgyában.
135. Kerény határozata az egészségügyi bizottság ügyrendje tárgyában.
136. Bácsgyulafalva határozata ugyanezen ügyrend tárgyában.
137. Cserevénka határozata az anyakönyvi kivonati díjak felhasználása tárgyában.
138. Kula határozata a párbér hátralékok leírása tárgyában.
139. Veprőd határozata Rencz József és társai kártalanítása tárgyában.
140. Ujverbász határozata költsön felvétele tárgyában.
141. Torzsa határozata tűzfecskeendő beszerzése tárgyában. — Részben jóváhagyatik, részben feloldatik.
142. Bezdán határozata sertésvágóhid építése tárgyában. — Jóváhagyatik.
143. Bácsgyulafalva határozata a községi ünnepek megtartása tárgyában. — Megsemmisítetik.
- A 144—153. pont alattiak jóváhagyattak:*
144. Veprőd határozata az óvónő személyi pótléka tárgyában.
145. Csonoplya határozata a népkönyvtár gyarapítása tárgyában.
146. Csurog határozata a községi kertész fizetésfelemelése tárgyában.
147. Csurog határozata a községi esküdtek napidíj megváltása tárgyában.
148. Csurog határozata a községi rendőrzvezető drágasági pótléka tárgyában.
149. Csurog határozata Kosztity Milica fűrdőköltsége tárgyában.
150. Csurog határozata a községi rendőrök drágasági pótléka tárgyában.
151. Csurog határozata a segédkönyvtárnoki állás szervezése tárgyában.
152. Csurog határozata a rendőrzvezető fűrdőköltsége tárgyában.
153. Csurog határozata az előfogatosok fizetésfelemelése tárgyában.
154. Nádálja határozata új toronyóra beszerzése tárgyában. — Feloldatik.
- A 155—163. pont alattiak jóváhagyattak:*
155. Sajkásgyörgye határozata a fogyasztási adó kezelése tárgyában.
156. Ugyanannak határozata Kosztics Aranka segélyezése tárgyában.
157. Béreg község határozata a községi kertész jutalmazása tárgyában.
158. Ugyanannak határozata a kéményseprővel kötött szerződés tárgyában.
159. Gara határozata a községi szolgák fizetésfelemelése tárgyában.
160. Boldogasszonyfalva határozata a községi előfogatosok fizetésfelemelése tárgyában.
161. Ugyanannak határozata a községi jegyző nyugdíjárulékának a közpénztárból leendő fedezése tárgyában.
162. Csurog határozata felekezeti tanítók segélyezése tárgyában.
163. Csurog határozata a kisbírák drágasági pótléka tárgyában.
164. Csurog határozata a népkönyvtár részére beszerzendő könyvek költsége tárgyában. — Feloldatik.
- A 165—195. pont alattiak jóváhagyattak:*
165. Csurog határozata a vízlevezető csatorna és betoneső átvezeték építése tárgyában.
166. Csurog határozata a réti csöszök jutalmazása tárgyában.
167. Ugyanannak határozata Musiczki Tódor segélyezése tárgyában.
168. Ugyanannak határozata a községi előjárók fizetésfelemelése tárgyában.
169. Ugyanannak határozata a községi előfogatosok fizetésfelemelése tárgyában.
170. Zsablya határozata a hitfelekezetek segélyezése tárgyában.
171. Zsablya határozata a községi kézbesítő ruhaátalánya tárgyában.
172. Zsablya határozata Milosev Ráda segélyezése tárgyában.
173. Péterréve határozata az ujvidék—szegedi törvényhatósági közut egy részének szélesebb kópályával leendő kiépítése esetén felmerülő többlet költségek megadása tárgyában.
174. Kishegyes határozata rakodó megállóhely létesítése céljaira megszavazott hozzájárulás fedezése tárgyában.
175. Boróc határozata a regále kötvény beváltásából eredő összeg visszatérítése tárgyában.
176. Bácsordas határozata a vasuti hozzájárulás fedezésére szükséges kölcsön felvétele tárgyában.
177. Magyarkanizsa város határozata főjegyzői lak tárgyában.
178. Ugyanannak határozata uemely alkalmazottjának betegség esetén segélyezése tárgyában.
179. Ugyanannak határozata a tiszai fűrdői részvények pótdíja tárgyában.
180. Apatin község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
181. Bács község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
182. Bácsalmás község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
183. Hódság község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
184. Jánoshalma község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
185. Katymár község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
186. Kula község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
187. Kunbaja község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
188. Palánka község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
189. Regöce község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
190. Szeghegy község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
191. Szilberek község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
192. Ujverbász község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
193. Zenta határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
194. Obecse község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
195. Topolya község határozata hordójelzői hivatal létesítése tárgyában.
196. Az 1907. évi V. t. c. végrehajtásából kifolyólag létesítendő hordójelzői hivatalokról szóló szabályrendelet megalkotása. — Feltejesztetik.
- A 197—201. pont alattiak jóváhagyattak:*
197. Péterréve község határozata a gör. keleti szerb iskola részére megvett ingatlan tárgyában.
198. Szenttamás község határozata rendőrök, kisbírák, lovasszolgák és dobos segélyezése tárgyában.
199. Szenttamás község határozata özv. Mirity Sándorné segélyezése tárgyában.
200. Obecse község határozata Kovács József szentgyörgyi óbcesei lakossal kötött bérszerződés tárgyában.
201. Szenttamás község határozata Stefanovits R. György és társa jutalmazása tárgyában.
202. Mohol község határozata bikaistálló céljaira történt ingatlan megvétele tárgyában. — Megsemmisítetik.
- A 203—225. pont alattiak jóváhagyattak:*
203. Péterréve község határozata a kosárfonó szövetkezetnek átengedendő terület tárgyában.

204. Péterréve község határozata ártézi kut furása tárgyában.

205. Bácsföldvár község határozata a II. od. bírói fizetésének felemelése.

206. Bácsföldvár község határozata a közgyám fizetésének felemelése tárgyában.

207. Obecse község határozata rapidiasok alkalmazása tárgyában.

208. Péterréve község határozata a kisbírók fizetésének felemelése tárgyában.

209. Obecse község határozata özv. Wittinger Ferencné segélyezése tárgyában.

210. Péterréve község határozata a jegyzői földek megváltása tárgyában.

211. Bácsföldvár község határozata az iskola és óvoda telekelődése tárgyában.

212. Mohol község határozata az aradi 13 vértanu vesztőhelyének megváltási összegéhez való hozzájárulása tárgyában.

213. Péterréve község határozata az ottani szállási iskolák építése tárgyában.

214. A titeli rétkelző bizottság határozata a volt csajkás községek között 780000 korona felesleg felosztása tárgyában.

215. Tittel község határozata özv. Vihtner Mátyásné állandó havi segélyben való részesítése tárgyában.

216. Alsókaból község határozata a III. ik tanterem felszerelése tárgyában.

217. Alsókaból község határozata az iskolaszolgá fizetésének felemelése tárgyában.

218. Káty község határozata a község ház előtti térnek drótkerítéssel való ellátása iránt.

219. Káty község határozata bikaiállólétesítése tárgyában.

220. Káty község határozata a községi II. od. irnok és szolgaszemélyzet fizetésének felemelése tárgyában.

221. Káty község határozata özv. Tóth Gyuláné végkielégítése tárgyában.

222. Káty község határozata a község ház helyiségeinek befestése tárgyában.

223. Mozsor község határozata Etinszki Márk vagyontalan kovácsmester leégett házána felepitése végett adandó segély tárgyában.

224. Mozsor község határozata Neuhausz Adolf segédjegyző részére 400 kor. drágasági pótlék megszavazása tárgyában.

225. Mozsor község határozata Jovánovity Mika községi kisbírónak gyógyítása végett 3 havi fizetési előleg megadása tárgyában.

226. Ada község határozata özv. Petrovácz Ferencné szül. Tripolszky Ilona segélyezése tárgyában. — Feloldatik és méltányos határozathozatalra utasítatik.

227. Tittel község határozata „Népliget“ és gyermekjátsszóhely létesítése tárgyában. — Jóváhagyatik.

228. Sajkásszentiván község határozata a menedékháznak óvodára való átalakítása tárgyában. — Jóváhagyatik.

229. Turánszky József segédjegyző kérelme tanulmányi segély iránt. — 250 kor. megszavaztatik.

230. Özv. Kutassy Józsefné kérelme özvegyi nyugdíj iránt. — 1240 kor. megszavaztatik.

231. Ispanovits Gergely kérelme nyugdíjaztatása és előleg tartozásának elengedése iránt. — 684 kor. megszavaztatik.

232. Vracsarics Gerő jegyző kérelme nyugdíjaztatása iránt. — 2308 korona megszavaztatik.

233. Özv. Cziráky Józsefné kérelme nyugdíjának helyesbítése iránt. — 680 korona megszavaztatik.

234. Brezsovszky Vazul kérelme nyugdíj jogosultsága kezdőpontjának meghatározása iránt. — Elutasítatik.

235. Vajszka község kérelme a bács-vajszkai törvényhatósági közut kiépítése tárgyában. — Felterjesztetik.

236. Hoffmann Sebestyén szolgabíró kérvénye költözködési költségeinek megszavazása iránt. — Egy havi fizetés megszavaztatik.

237. Paschkesz Lipót szablyai járási irnok kérvénye egészségének helyreállítása céljából 3 havi szabadságidő engedélyezése iránt. — Engedélyeztetik.

238. Szabó Orest kérelme költözködési költségeinek megtérítése iránt. — 3 havi fizetés jóváhagyatik.

239. Obecse 1908. és 1909. évi költségvetései. — Hivatalból megállapítatik és a feyelelmi eljárás az aljegyző ellen eirendeltetik.

A 240—246. pont alattiak jóváhagyattak:

240. Béreg 1909., Ujpalánka 1908. évi pótköltségvetései.

241. Zenta város 1908. évi nyngdíj, 1908. évi szegény, Fischer János féle, tűzoltó alap, Rudolf ösztöndíjalap, egészségügyi alap, ut-alap, Boromisza Tibor alap, Eötvös-alap, ki-sajátítási alap, gimnázium építési, város-gazdai, árva szegényház alap, hidalap, regále alap, mezőgazdasági alap, népiskolai építési, házipénztár kiegészítő alap, közmunka alap, Mucsy Menyhért alap, munkás segély alap, nagyvendéglő építési, adóbefizetési alap, város-gazdai számadási alapok 1908. évi számadási zárlatai.

242. Mélykut 1907., Csönoplya 1907., Felsőszentiván 1908., Obecse 1908., Martonos 1907., Dunagálos 1908., Bacs kertés 1907., Katy 1907., Heccegszántó 1908., Bács-szentiván 1907., Béreg 1908. évi községi közpénztári számadások.

243. Szépliget 1908., Paripás 1908., Szeghegy 1908., Ujfutak 1908., Apatin 1908., Ujverbász 1908., Veprőd 1908., Mélykut 1908., Militics 1908., Palánka 1908., évi gyámpénztári számadásai.

244. Ujverbász 1908., Szépliget 1908., Zenta 1908., Szilberek 1908., Vaskut 1908., 1907., 1906., 1905., Paripás 1908., Militics 1908. év elhagyott gyermekek segélyalapjáról szóló számadás.

245. Szatapári 1908. évi fogyasztási adószámadás.

246. Zsablyai 1908. évi ipartanonciskolai számadás.

Művészet — Irodalom.

Megjelent a „Szülőföldisme“ c. tankönyv, mely a népiskola III. osztályának földrajzi tananyagát: a földrajzi alafogalmak ismertetése után Bács-Bodrog megye részletes leírását tartalmazza IV. teljesen átdolgozott, új kiadásban. Bolti ára kemény kötésben 50 fil. A t. kartársak engedményben részesülnek. Mutatványpéldányt kívánatra szívesen küld Csajági Bernát tanító Kulán.

Magyar dalművészet. Svárdström Valborg asszony, az ismert svéd énekművésznő, kit a magyar közönség páratlan művésze révén annyira szívbe fogadott, 2000 koronát kivevő pályadíjakat tűzött ki magyar szövegű műdalokra. E hazafias tényével hálájának egy részét akarja leróni a magyar közönséggel szemben azért a lelkes fogadtatásért, melyben őt attól a pillanattól fogva részesítette, midőn először hangzott el ajkáról a magyar dal. A négy legjobbnak ítélt dal, egyenként 400 koronás díjban részesül. A nyolc második díj 50—50 koronára rug. A 12 pályadíjazott dalt a művésznő hangversenyeiben állandóan énekelni fogja. Pályázhat minden magyar zeneszerző legfeljebb három dallal, melyek jellegűs levél kíséretében a „Harmonia“ zeneműkiadó-vállalat, hangversenyrendezés és első hazai zongoragyár részvénytársaság igazgatóságának, illetve ifj. dr. Hubay Jenő vezető-igazgatónak (Budapest, IV., Váci-utca 20. szám) küldendők be. A dalok kiadási és tulajdonjoga a Harmoniára száll át, amely a pályadíjnyertes műveket, a bírálat megtörténte után, művészi köntösben nyilvánosságra fogja hozni. A bíráló-bizottság elnöke: Mihalovich Ödön, tagjai: Hubay Jenő, Herzfeld Viktor, dr. Diósy Béla és Kern Aurél. A pályázat 1909. szeptember 20-án jár le. Itt egyben felemlítjük, hogy a Harmonia részvénytársaság a nyár folyamán nagyarányú átalakuláson ment keresztül. A társaság részvénytőkéjét tetemesen felemelte, zeneműkereskedését nagy méretekben kibővítette, ugyanígy, hogy zeneműkészlete vetekedik a külföld bármely hangjegy-raktárával. Nagy súlyt fektet zeneműkiadói üzletére is és különösen a magyar zene fejlesztésének és a külföldön való fokozottabb terjesztésének kíván uttörője

lenni, mint a jelen pályázaton való részvétele is mutatja. Az ősszel indul utnak égisze alatt az „Edition Harmonia“ című zeneműtár, mely a klasszikus és modern zeneműirodalom legválogatottabb termékeit fogja felölelni. A klasszikus mesterek műveit a legkiválóbb magyar zeneművészek fogják jegyzetekkel ellátni. A zenemű-osztályon kívül a zongora-osztály keretei is jelentősen kibővültek. Elismert kül- és belföldi zongora-gyárosok legkiválóbb gyártmányai (zongorák, pianók, harmóniumok) nagy választékban állandóan raktáron tartatnak. Örömmel konstatáljuk a vállalat fejlődésének eme nevezetes mozzanatát, annál is inkább, mert hiszen eddigi, több évtizedre terjedő ténykedésével a magyar zene-kultúra fejlesztésének munkájában ő is kivette a maga részét.

S P O R T.

A bajmoki Sport Egyesület labdarugó mérkőzése. A *Bácska* múlt számában a bajmoki sport egyesület elnöke, Pfeiffer József ur által közzétett nyilatkozatra vonatkozólag a további félre-értések elkerülése végett tartozom a következő kijelentéssel:

A mérkőzésről megirt tudósításom egy a játék után lefolyt beszélgetésnek a folyamánya. A beszélgetésben három zombori játékos, a tudósítás írója és Bednár Gyula ur, a bajmoki labdarugó csapatnak tagja vett részt. A zombori játékosok egyike érdeklődött a mérkőzésben résztvett bajmoki egyik játékos iránt, mire Bednár ur azt felelte: „szabadkai, nevét nem tudom, különben többet sem ismerem“.

Azt hiszem, nyilatkozó Pfeiffer elnök ur is megtévesztőnek tarthatja ezek alapján a helyzetet, amidőn egy kis vidéki sport egyesületének *rendes tagjai egymás előtt ismeretlenek.*

A *Bácsmegeyei Függetlenség* 66. számában nyilatkozatot közölt a bajmoki sport egyesületük iránt. A két nyilatkozat a mérkőzésben résztvett *szabadkaiak számának megjelölésében eltérő:* az egyik kettőt, a másik három szabadkai versenyzőt említ, kik valamennyien tagjai a bajmoki sport egyesületnek. Ezeket tartottam szükségesnek megemlíteni, hozzáfűzöm még az igazság kedvéért azt is, hogy a zombori labdarugó csapat között van tényleg egy, aki a budapesti M. A. C. volt tagja, de ez kinevezett pénzügyi tisztviselő, aki 5 év óta Zomborban lakik s azóta sem Budapesten, sem máshol egyáltalán nem játszott.

Hiszem, hogy minden utógondolat és elfogultság nélkül megirt tudósításom további hírlapi nyilatkozat céljaira nem fog felhasználatni s a bajmoki és zombori sport egyesület között létesült barátságos kapocs még szorosabbá válik s válllvetve fog igyekezni a két egyesület, hogy a football-játék nemes és testedző sportját minél magasabb színvonalra emeljék.

Tudósító.

Usszó- és atlétikai verseny.

A Zombori Sport Egyesület vasárnap fényes sikerű és nagyarányú megyei sport versenyt rendezett Zomborban, a vármegye központjában, amelyen a vármegye minden irányában működő sport egylete kivétel nélkül mind résztvett. A verseny iránt a sportkörökben óriási érdeklődés mutatkozott, amely teljes beigazolást nyert a nagyszámú nevezésekben, tömeges indulásokban és az elért kiváló eredményekben.

A diesőség pálmájának küzdelmében nagyszerű versenyt vívott egymással a bajai, bajmoki, kulai, szabadkai és a zombori Sport Egyesület, amelyek legjelesebb versenyzőiket állították ki a küzdelmek perondjára.

A versenyen egybegyűlvé láttuk vármegyénk összes versenyzőit, akik között számos óriási nagyságu és fényes nevű sportférfi van és akik Bácskának már számos diesőségét szereztek. A versenyen részt vett Kuláról *Rács Vilmos*, a kontinens legjobb rövidtáv futója, aki csak nemrégiben Bécsben a 60 yardos futás *világrekordját* javította meg,

amelyet azonban formai okok miatt nem fogadtak el, *Wiesel* Ernő, a kiváló bajai uszó, aki Mannheimban, Frankfurtban, Augsburgban és Németország még számos városában számos elsőrendű győzelmet aratott. Továbbá: *Jónás István*, *Horvátovics László*, *Rácz György*, *Koller Ferenc* és még többen, akik a fővárosban megtartott versenyeken is szép eredménnyel szerepeltek.

A kiváló klasszisu és országos hírnevű versenyzők a vasárnapi versenyt elsőrangú sport eseményévé avatták, míg az elért eredmények pedig a bácskaiak kiváló sport-színvonaláról tettek tanúságot.

A versenyeket nagyszámu közönség látogatta. A hosszú ideig tartó szünet után a közönségnek ismét alkalma nyílt egy minden tekintetben fényes kimenetelű verseny sportévezetében résztvenni.

Jónás és *Wiesel* között az 50 yardos uszóhajókban revanche mérkőzés volt, amely a verseny legkiemelkedőbb számát képezte. Az izgalmas és rendkívül érdekes lefolyású mérkőzést *Jónás* karsapással kitűnő idő alatt nyerte meg. A tréning hatása a versenyben teljesen beigazolódott. Baján *Wiesel* e távot $34\frac{1}{5}$ mp. alatt nyerte meg, addig *Jónás* $28\frac{3}{5}$ mp. alatt győzte le ellenfelét. *Wiesel* az 1000 m. uszásban megjavította a *Grüll* Károly által tartott zombori rekordot. *Boros Iván* és *Géza* (Baja) és *Stern Lajos* és *Abrahám Mór* (Zombor) a fiatal uszógarda tehetséges tagjai, kikben a jövő uszóit látjuk. A csapatversenyben a bajai sport-egylet győzött a zomboriak csapata felett.

Míg az uszóverseny rendezése sima lefolyású és jó volt, addig az atlétikai verseny rendezését a sport iránt lelkesedő (!) közönség viselkedése megtörte. A versenypályán való tartózkodása nemcsak a versenyzőket akadályozta, hanem a versenyszámok lebonyolítását is megnehezítette. A rendezés nagyobb gondot és több erélyt igényel.

A 100 yardos futóhajókban *Rácz Vilmos* könnyen vitte el. Megnyerte még a diszkoszvetés és távolugrás versenyét. Meglepő eredményt produkáltak a bajaiak a magasugrásban. *Koller* 163 cm.-t könnyen ugrott. A kulaiak győztek a futóstafétában. *Rácz György* remek stílusban nyerte meg a gerelyvetés versenyét 45 m. 20 cm. dobásával. A sulydobás csapatversenyben első lett a zomboriak A) csapata. Közülük kitűnt *Horvátovics* 11 m. 30 cm.-es dobása.

A verseny részletes eredménye:

Uszás.

I. 50 yardos junior gyorsuszás. 1. *Boros Iván* (B. S. E.) ($32\frac{3}{5}$ mp.). 2. *Tarján Lajos* (Z. S. E.). 3. *Boros Géza* (B. S. E.). Erős küzdelemmel első.

II. 50 yardos Ferenc-csatorna bajnokság. 1. *Jónás István* (Z. S. E.) ($28\frac{3}{5}$ mp.). 2. *Wiesel Ernő* (B. S. E.). 3. *Schmidt L. József* (Z. S. E.).

III. 35 méteres ifjúsági gyorsuszás. 1. *Stern Lajos* (Z. S. E.). 2. *Boros Géza* (B. S. E.). 3. *Abrahám Mór* (Z. S. E.).

IV. 4-szer 35 méteres uszás. 1. *Bajai Sport Egylet* (*Boros Géza*, *Iván*, *Spitzer Imre* és *Wiesel Ernő*). 2. *Zombori Sport Egylet* (*Tarján*, *Schmidt*, *Raisz*, *Jónás*).

V. 1000 méteres uszás. 1. *Wiesel Ernő* (B. S. E.) (18 p. 23 mp.). 2. *Raisz Sándor* (Z. S. E.). 3. *Radány Gyula* (Z. S. E.). 4. *Spitzer Imre* (B. S. E.). 9 induló. Az első száz méternél *Wiesel* előre indul, előnye folyton nagyobbodik. 70 méterrel második *Raisz*.

Atlétika.

I. 60 m. futás. (Két első futam után.) 1. *Borovánszky Géza* (K. S. E.) ($7\frac{1}{10}$ mp.). 2. *Dr. Stiefelmayer Károly* (K. S. E.). 3. *Steiner Gyula* (Z. S. E.).

II. Távolugrás. 1. *Rácz Vilmos* (K. S. E.) 5 m. 98 cm. 2. *Csávosi László* (Z. S. E.) 5 m. 80 cm. 3. *Vojnits István* (Z. S. E.) 5 m. 43 cm.

III. Ötös sulydobó csapatverseny. I. *Zombori Sport Egylet A) csapata.* (*Horvátovics*, *dr. Adamkovich*, *Tóth József*, *Mayer* és *Dvornák*) 48 m. 22 cm. II. *Zombori Sport*

Egylet B) csapata. (*Steiner*, *Kovarik*, *Tóth Pál*, *Schnur* és *Patarica*) 43 m. 44 cm., indult még a *Bajmoki Sport Egylet*.

IV. 100 yardos futóhajók (két előfutam után). 1. *Rácz Vilmos* $10\frac{3}{5}$ mp. (K. S. E.). 2. *Csávosi László* (Z. S. E.). 3. *Koller Ferenc* (B. S. E.). 4. *Koesmár Emil* (Sz. S. E.). $4\frac{1}{5}$ méterrel jó második.

V. Diszkoszvetés. 1. *Rácz Vilmos* (K. S. E.) 34 m. 50 cm. 2. *Horvátovics László* (Z. S. E.) 34 m. 17 cm. 3. *Steiner Gyula* (Z. S. E.) 28 m. 16 cm.

VI. Gerelyvetés. 1. *Rácz György* (K. S. E.) 45 m. 20 cm. 2. *Horvátovics László* (Z. S. E.) 39 m. 80 cm. 3. *Dr. Stiefelmayer Károly* (K. S. E.) 38 m. 40 cm.

VII. Sulydobás (egyéni). 1. *Horvátovics László* (Z. S. E.) 11 m. 30 cm. 2. *Koller Ferenc* (B. S. E.) 9 m. 92 cm. 3. *Dr. Adamkovich N.* (Z. S. E.) 9 m. 89 cm.

VIII. Magasugrás. 1. *Koller Ferenc* (B. S. E.) 163 cm. 2. *Devich Dezső* (B. S. E.) 152 cm. 3. *Steiner Gy.* (Z. S. E.) 147 cm.

IX. Stafétafutás (300 m.) 1. *Kulai Sport Egylet.* (*Nágel*, *Rácz*, *Borovánszky*.) 2. *Bajmoki Sport Egylet.* (*Molnár*, *Horvátszky Fábian* és *Peter*.)

A verseny után díjkiosztás és táncmulatság volt az Elefántban. A kabaret azonban elmaradt.

Tekintve, hogy a hirdett táncmulatság és a kabaret előadásra külön belépti díjat szedték a rendező sport egylet, különösen találom, hogy a sport egyesület ígéretének beváltását nem tartotta elsőrendű kötelességének. (b. á.)

NYILTTÉR.*)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon ismerős és jóbarátunknak, akik szeretett nőm, illetve édes anyámk temetése alkalmával részvétükkel fájdalomukat enyhítették, ezuton mondunk köszönetet.

Mujity István és családja.

*) E rovat alattiakért nem felel a szerk.

HIRDETÉSEK.

Házhely eladás.

Zomborban a sztapári-uton (a lóvásártérrel szemben) levő 5 katasztrális hold földem, házhelyeknek igen alkalmas, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos: **Özv. Valetth Jánosné** Zomborban. 3-1

Eladó könyvtár.

2000 kötet szépirodalmi és tudományos munka nagyrészt diszkötésben eladó. Bővebb értesítés nyerhető **Csajági tanítótól Kulán.** 2-1

3911/1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Petrőc községben üresedésben levő irnoki állásra **1909. évi szeptember hó 20-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 600 korona évi fizetés.

Ezen javadalmazás időközben 800 korona évi fizetésre és 120 korona lakpénzre felemeltetett, mely határozat azonban még törvényhatóságilag elbírálván nincs.

Ujvidék, 1909. augusztus 27-én.

NIKOLITS,

főszolgabíró

2-1

Szülők figyelmébe.

Egy jó házból való gimnáziumi tanulót **Ribiczey Béla** vármegyei árvaszéki ülnök teljes ellátásra elfogad. (Barát-utca 16.) 2-2

Ház eladás.

Zomborban, az Eötvös-köruton levő 5. és 7. számú házaimat szabad kézből eladom. Bővebb felvilágosítás nyerhető Zomborban **Arszenovits István** (Széchenyi-körut 38. sz.) vagy a tulajdonosnál: **Sztojsits János** kereskedőnél **Pancsován.** 6-3

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Keil-féle legfinomabb cipőcerém 30 fl.

Mindenkor kaphatók:

8-2

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

HÓDSÁG: Rausch Ede.

SZABADKA: Wachsmann Jenő és Tsa.

KULA: Récsel Miksa.

TITEL: Nonnenmacher Endre.